Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 58. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 58. VOL. LXII.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА ПРЕДМЕТОМ ОКРЕМИХ НАРАД У ВАШИНҐТОНІ

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ЗАПРОСИВ ПРЕДСТАВНИКІВ ОБОХ ПАРТІЙ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ПРО ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ ЗДА; СЕНАТОР НОВЛЕНД ДОМАГАЄТЬСЯ ОПУБЛІКУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПРО ТЕГЕРАН І ПОТСДАМ

Вашингтон. — Секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті повідомив, що президент Айзенгавер 30 і 31 березня нараджуватиметься з конґресовими провідниками обох партій про закордонне положення в світі, в тому також і про можливість зустрічі Великої Чвірки. Це буде перша конференція президента з демократичними провідниками в цьому Конґресі. Президент запросив на сніданок на 30 березня провідників обох партій з Палати Репрезентантів, а на 31 березня з Сенату. Секретар Гаґерті заявив, що на цих конференціях не будуть обговорювати тільки справу зустрічі Великої Чвірки, бо уряд тепер дуже заінтересований також справою оборони Формози. Можливість недалекого нападу китайських комуністів на острови Квімой і Матсу спричиняє те, що уряд, може, буде змушений змінити свою програму в справі зменшення наземних збройних сил, яку проголосив вліті минулого року. Але й тоді з урядових кол підкреслювали, що плян зменшення наземних військ може бути змінений, коли б цього вимагала змінена закордонна ситуація. Тепер настала зміна в закордонному положенні, — тому гадають, що положення на Далекому Сході буде головним пунктом нарад президента з конґресовими провідниками обох партій. 20 березня демократичний провідник в Палаті Репрезентантів конґресмен Джан В. МекКормек заявив на телевізії, що з ним президент досі не нараджувався про внутрішні і закордонні справи. Демократичні провідники в Конґресі невдоволені з того, що державний секретар Джан Фостер Доллес опублікував документи про Ялтинську конференцію. Численні демократичні провідники гадають, що уряд схоче використати ці документи для боротьби проти Демократичної партії, твердячи, що президент Ф. Д. Рузвелт на конференції в Ялті віддав Китай і країни Східньої та Середньої Европи комуністам. Демократи невдоволені також і з того, що президент Айзенгавер не натискає на республіканських членів Конґресу в тому напрямі, щоб продовжити закон про торгівлю з закордоном на три роки, це значить до червня 1958 року, бо досі цей законопроєкт підтримують більше демократи як республіканці. Секретар Білого Дому Гаґерті заявив, що в запляновних конференціях президента з конґресовими провідниками братиме участь і державний секретар Дж. Ф. Доллес. Сенатор Вільям Ф. Новленд заявив, що він не погоджується з тим, немов би нічого не можна навчитися з тих документів, як це думає президент. Новленд заявив, що він і його група домагатимуться, щоб державний секретар опублікував всі документи про конференції в Тегерані і Потсдамі. Демократичні провідники мають виступити з протиатакою і домагатимуться проголошення документів про Ялту, які досі находяться, як секретні, в команді збройних сил ЗДА. Головним командантом союзників був теперішній президент Айзенгавер, і демократи сподіються, що військова команда погоджувалася під час конференції в Ялті з політичним проводом ЗДА.

Палата Репрезентантів прийняла новий реґулямін для своїх слідчих комісій

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів більшістю голосів прийняла „новий реґулямін для своїх слідчих комісій. Згідно з новим реґуляміном, слідчі комісії Палати Репрезентантів мусять притримуватися таких засад: 1. Не переводити слідство, коли є присутній тільки один член конґресової комісії. 2. Свідок мусить бути поінформований про правильник слідчої комісії. 3. Свідок може мати з собою правного дорадника. (Якщо цей дорадник порушить правильник, комісія може його видалити з залі переслухань і обвинувачувати в образі Конґресу). 4. Мас бути збережена тайність переслухань, хібащо комісія вирішить інакше. 5. Не вільно виголошувати довгих промов.

Москва вирішує справу нового католицького священика

Вашингтон. — Совєтська амбасада в Вашингтоні повідомила отця Луїса Ф. Діона з Ворсестеру, Масс., що він мусить вислати прохання до Москви, щоб дістати візу на в'їзд до СССР, де має бути наступником о. Джорджа Біссонета, якого совєтська влада вислала з Москви. Отець Діон заявив, що поки він зможе дістати візу до СССР потрібно мас кілька місяців. Він тішиться цим своїм новим призначенням. Отець Діон говорить по-російськи, але має надію навчитися цієї мови. Він говорить плинно по-французьки і трохи по-італійськи.

В АМЕРИЦІ

● **Криголом** американської фльоти „Атка", який досліджував Антарктиду і після того якийсь час перебував у порті Ріо де Жанейро, почав свою подорож до порту в Бостоні.

● **Секретар Білого Дому** Джеймс С. Гаґерті зарядив переглянути текст пресової конференції президента Айзенгавера, щоб порозставляти в ньому розділові знаки і розбити деякі довші речення. Текст опрацьовує приватна пресова аґенція.

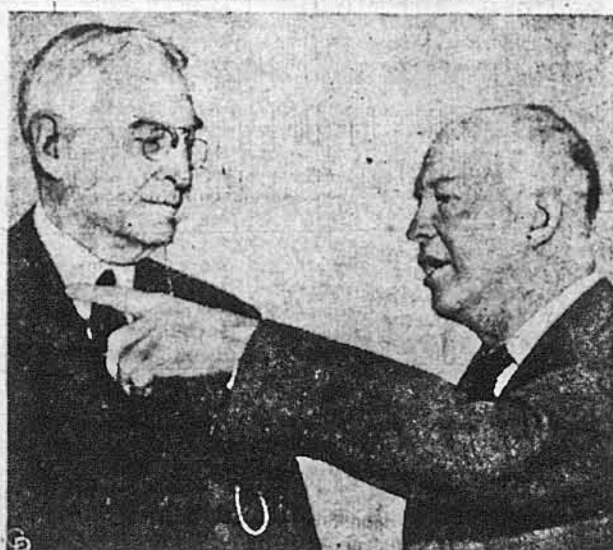
● **Демократичний** конґресмен Вінфілд К. Дентон заявив, що повинен бути такий закон, який дозволяв би приватним особам скаржити до суду на тих конґресменів, які в своїх промовах у Конґресі їх образили. Тепер ображені особи не можуть оскаржувати промовців, які їх зневславили у промовах, виголошених в Конґресі.

● **Професор** соціяльної антропології Гарвардського університету, д-р Венджемін Д. Пол, заявив на зборах Крайової Ради Здоров'я в Ню Йорку, що здобування жінками вищих соціяльних позицій спричиняється до того, що їхні чоловіки щораз в більшому числі хворіють на виразки шлунку. Віденський проф. Ервін Странски твердить, що жінки деяких підприємців спричиняються до зросту нервових недуг у своїх чоловіків, бо вимагають від них забагато грошей на своє розкішне життя.

● **Президент Айзенгавер** на пресовій конференції заявив, що тепер ще важко оцінювати деякі події з недавньої війни. Він навів приклад, що найважнішою для нього проблемою було здобуття маленького італійського острова Пантелярії, яку вважали за „другий Ґібральтар", а тепер про цю подію навіть ніхто не знає. Пантелярія відкривала шлях союзним військам до здобуття Сицилії і була так боронена своїм скелястим тереном, що виглядала на неприступну твердиню.

● **Команда Першої армії** відновлює бараки в Форті Дікс, Ню Джерзі, на що має витрати 3,100,000 долярів. Ці бараки побудовано в 1942 році для вояків, які переходили військовий вишкіл. Будуть відновлювати також приміщення в Форті Монмуті та в Форті Дівенс, Н. Дж.

ОРИГІНАЛЬНА ДЕРЖАВНА ПРОБЛЕМА

Відомий фінансист і державний муж Бернард Барук з Ню Йорку (на фото зліва), перебуваючи у Вашингтоні в справі конґресового розслідування підвищки цін вартісних паперів на біржах, відвідав президента Айзенгавера та відбув з ним розмову м. ін. на тему проганяння білок з городу біля Білого Дому. Барук, що має свою „постійну лавку" в Сентрал Парку в Ню Йорку, вважається своєрідним авторитетом в справах тих симпатичних створінь. Президент Айзенгавер при цій нагоді заявив, що білки, хоч і на території Білого Дому, не підлягають його владі і з їх екзилем він не має нічого спільного.

Кероване стрільно „бомарк" нищить ворожий літак на віддалі 250 миль

Вашингтон. — Магазин „Авіяційний Тижневик" подає деякі інформації про нове кероване стрільно „бомарк". Воно зовсім заступить теперішні керовані стрільна „ніке", бо має більшу швидкість і дальше стріляє. „Ніке" має швидкість 1.500 миль на годину, а „бомарк" 2.000 миль. „Ніке" може трапляти в ворожий літак на віддалі 15-ох до 20-ох миль, а „бомарк" має збити ворожий бомбовик на віддалі 250 миль. Керовані стрільна „бомарк" вже випробовані, але ще не є в ужиdanні. Коли вони будуть готові до „служби", то зовсім зліквідують своїх попередників „ніке", які ще не були навіть всюди заінстальовані в загрожених ворожим налетом районах. Керовані стрільна „ніке" стали „перестарілі" поки ще почали вповні існувати. Стрільна „бомарк" в основі подібні до „ніке": їх вистрілюють з землі в повітря, і вони автоматично, з найбільшою докладністю, трапляють в свою ціль. Кілька днів тому про „бомарк" згадував асистент секретаря летунства Трівор Гарднер, називаючи ці стрільна „далекопростірними безпілотними винищувачами".

Перша пробна експльозія атомової бомби під землею

Ляс Веґас, Невадда. — На дослідних полях Невади відбулася перша пробна експльозія атомової бомби, що знаходилася в землі. Це була найменша атомова бомба, випробувана цього року. Вона мала силу однієї тонни вибухового матеріялу TNT, і її доволі легко перевозити. Обсерватори бачили, як ця „лялькова бомба" своєю експльозією викинула вгору цілі тонни землі. Тепер вже виробляють такі малі атомові бомби, які може переносити навіть одна людина. Але для перевезення однотонової бомби треба багатьох авт. Науковці з точністю визначили напрям і силу вітру, щоб радіоактивні частинки після вибуху не досягли населених районів. Експльозію відкладали кілька разів. Вона мала відбутися об 11 годині перед полуднем, але відбулася аж о год. 3.30 після полудня. В повідомленні не зазначено, на якій глибині вибухла бомба. Пробна експльозія атомової бомби в землі була переведена вперше в 1951 році, а це вже друга така проба і сьома експльозія в цьому році на дослідних полях Невади.

Спільна Конґресова Комісія проти зменшення прибуткового податку

Вашингтон. — Спільна Конґресова Комісія відбула своє перше засідання, на якому мала узгіднити різниці між законопроєктами Палати Репрезентантів та Сенату про зменшення прибуткового податку. Однак на цьому засіданні не дійшло до жадного вирішення. Палата Репрезентантів прийняла законопроєкт про зменшення прибуткового податку на 20 долярів для кожної особи, а Сенат відкинув цей законопроєкт. Загально вважають, що Спільна Конґресова Комісія також відкине його. Голова комісії, демократичний конґресмен Дж. Купер, заявив після першого засідання, що до порозуміння не прийшло і жадних компромісових внесків не зголошувано. Податковий законопроєкт мусить Конґрес ухвалити перед 1 квітня цього року, бо після цього дня мало б початися зменшення податку від корпорацій і від продажу деяких товарів, а новий законопроєкт продовжує ці податки в незменшеному виді ще на один рік.

Полагоджено непорозуміння між Пероном і Католицькою Церквою

Буенос Айрес, Арґентина. — З високих кол Римо-Католицької Церкви повідомляють про порозуміння між арґентинським президентом Хуаном Пероном і арґентинським кардиналом Луїсом Копеллом. Обидва достойники погодилися закінчити спір, який триває чотири місяці між державою і Церквою. Справа цього спору дійшла аж до Ватикану. Уряд президента Перона наказав був заарештувати 13 священиків за те, що вони нібито намагалися повалити режим Перона. До порозуміння дійшло після кількох конференцій між кардиналом Копеллом і міністром внутрішніх справ та справедливости А. Г. Борленґі. Про подробиці порозуміння досі не повідомлено, але заявляють, що вже тепер можна буде усунути всі розходження, які існували між державою і Церквою. Але вже після цього повідомлення прийшла вістка, що міністер освіти виступив проти католицьких шкіл за здогадні фінансові надужиття.

● **Пані Мері Андерсон,** яка живе в Гамбурґу, стейт Ню Йорк, спокійно відзначила свої 100-ті роковини з дня народження. Вона заявила рідні і знайомим: „Бог був добрий для мене".

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГОЙСС ПІДПИСАВ РАТИФІКАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ ПАРИЗЬКОГО ДОГОВОРУ

Бонн. — Президент Теодор Гойсс підписав закон, яким ратифіковано всі протоколи Паризького договору, що признає Західній Німеччині суверенність, покликує до життя Західню Европейську Унію, включає Західню Німеччину до бльоку держав НАТО і признає їй право озброїтись до сили пів мільйона вояків і 1,300 літаків. Президент Гойсс заявив, що він не бачить причини, чому він мав би стримуватись з підписанням ратифікаційних документів. Зате соціял-демократична партія проголосила заяву, що вона вважає, що президент Гойсс повинен був стриматись до часу, поки в Найвищому Конституційному Суді вирішиться її скарга проти неконституційности домовлення канцлера Аденауера з прем'єром Мендес-Франсом про Зарщину, схопленого в одному з ратифікованих протоколів, як неподільної частини всього Паризького договору з 23 жовтня 1953 року. Підписання президентом Гойссом закону про ратифікацію Паризького договору зменшило шанси успіху соціял-демократичної скарги. Представники американської преси в Німеччині мають враження, що самі соціял-демократи побачили вже, що вони програли боротьбу проти озброєння Західньої Німеччини, а своєю дальшою поставою хочуть тільки „зберегти обличчя". Найвищий Конституційний Суд в Карльсруге займеться соціялістичною скаргою вже в понеділок, вирішуючи передусім леґальність самої скарги: між підписаними на тій скарзі є також 11 послів з Західнього Берліну, які не мають права голосувати в західньо-німецькому парляменті тому, що Західній Берлін правно не належить до Західньої Німеччини, як окрема автономна одиниця. Ото ж не є виключене, що вже з тієї формальної причини Конституційний Суд відкине соціялістичну скаргу.

У Раді Республіки відбуваються палкі дебати

Париж. — У Раді Республіки, яка є вищою палатою французького парляменту, відбувається палка дебата над Паризьким договором. Члени торговельної комісії Ради Республіки підтримують своє рішення, щоб ратифікування Паризького договору узалежнити від встановлення контролі над продукцією і розподілом зброї для всіх европейських членів НАТО, себто й Західньої Німеччини, яка, після ратифікування договору, ввійде до НАТО і дістане змогу виставити пів-мільйонову армію. Другою зміною, що її пропонують деякі сенатори, є „вияснення" з німцями спірних точок порозуміння про Зарщину. Уряд Фора противиться всяким додаткам і змінам, покликаючись на факт, що сам французький парлямент, чи пак нижча його палата, відкинув 315 голосами проти 278 пропозицію відкрити нову дебату про Зарщину.

Шельба дістав 5-ий раз заяву довір'я від парляменту

Рим. — Маріо Шельба виїхав до Канади і ЗДА з офіційними відвідинами, причому до Вашингтону має прибути в найближчу середу. На останньому засіданні італійського парляменту ліві соціялісти, які є слухняними „союзниками" комуністів, запропонували зобов'язати прем'єра Шельбу і міністра закордонних справ Мартіно, щоб вони не робили нічого, що узалежнювало б Італію від чужих держав. Шельба заявив, що така пропозиція є образою для уряду, і з поставою до неї парляменту зв'язав долю уряду. У висліді 278 голосами проти 211 пропозицію лівиці відкинено. Представник трьох правих партій, які стрималось від голосування, заявив, що ці партії голосували б також за уряд, але вони не зробили цього на знак протесту, що прем'єр Шельба занадто часто зв'язує різні справи з питанням довір'я.

Москва невдоволена оприлюдненням Ялтинських протоколів

Москва. — Совєтський уряд офіційно заперечує, що він дав був свою згоду американському урядові на оприлюднення протоколів Ялтинської конференції. Таке твердив один американський журналіст у Вашингтоні, покликаючись на урядові джерела. Совєтський уряд повідомляє, що про оприлюднення Ялтинських протоколів не велося ніяких переговорів, і Вашингтон Москви в цій справі зовсім не запитував. — У зв'язку з цим совєтським комунікатом з Вашингтону вияснюють, що совєтський амбасадор у Вашингтоні дав свою згоду на оприлюднення матеріялів попередніх конференцій що попередили конференцію в Ялті. — СССР стоїть на становищі, що американський уряд навмисне оприлюднив Ялтинські протоколи з наміром пошкодити будьяким міжнародним переговорам з Совєтським Союзом в майбутньому.

Реакція на Ялтинські документи

Публікація таємних документів Ялтинської конференції між президентом, прем'єром Черчилем і Сталіном в 1945 році, довершена тепер державним департаментом у Вашингтоні, викликала найширшу і дуже різноманітну реакцію в світі. Великі концесії для Сталіна на тій конференції, головно в справі Китаю і Німеччини приписується в першу чергу покійному президентові Рузвелтові та його прокомуністичним дорадникам, що викликало багато голосів гострого засуду веденої президентом Рузвелтом американської політики та його самого. В Америці „голоси народу" в пресі домагаються навіть посмертного суду над Рузвелтом за „зраду країни", а в Лондоні, як це видно на фотографії, збезчещено пам'ятник покійного Президента на Гросвенарській площі, замазуючи його червоною фарбою. Міський робітник має багато труду, щоб змити ту „ялтинську пляму" з пам'ятника.

СОВЄТИ ЗАПРОСИЛИ КАНЦЛЕРА АВСТРІЇ НА НАРАДУ ДО МОСКВИ

Москва. — Совєтський міністер закордонних справ Молотов запросив до себе австрійського посла в Москві Бішоффа й передав йому письмене запрошення від совєтського уряду, щоб австрійський канцлер Рааб прибув до Москви на конференцію в справі т. зв. державного договору, який повернув би Австрії її суверенність. Совєтський уряд відступив від свого минулорічного становища, що совєтські війська залишаться в Австрії також після підписання договору з Австрією, а тепер погодився теж на австрійську просьбу, щоб справу Австрії трактувати окремо, незалежно від справи з'єднення Німеччини. Зате Совєти поклали натиск на дві точки: щоб Австрія протиставилася всяким спробам нового „аншлюсу" (приєднання до Німеччини) і щоб Австрія залишилась невтральною, себто не в'язалась з ніяким військовим бльоком і не підписувала з ніким ніякого військового союзу. В обох цих точках австрійський уряд погодився з совєтським становищем. Власне для того, щоб вияснити які ґарантії можна мати, щоб забезпечити Австрію перед новим „аншлюсом", і як Австрія уявляє собі свою постійну невтральність — Молотов запросив до Москви австрійського канцлера Рааба. Очевидно, що остаточне вирішення цієї справи залежить від конференції всіх 4-ох великодержав з участю Австрії і ця остання совєтська нота виразно говорить про таку конференцію, виключно для справи Австрії. В совєтській ноті згадується, що рішення Заходу озброїти Західню Німеччину „збільшує небезпеку" для австрійської суверенности й невтральности. Австрійський уряд ще не зайняв становища до совєтських запросин, але не підлягає сумніву, що він прийме їх і що до Москви виїде ціла делеґація на чолі з канцлером Раабом.

Часописи пригадують при цій нагоді, що ще перед кінцем війни, у т. зв. Московській декларації тодішні чотири воєнні альянти зобов'язались привернути Австрії її державну суверенність, яку вона втратила після прилучення її Гітлером до Німеччини. Однак це до цього часу не сталося, дармащо минуло вже 10 років від тієї декларації і зближаються 10-річні роковини кінця війни. Австрія поділена все ще на 4 окупаційні зони, де перебувають війська 4-х держав, а ніби-самостійний уряд є спутаний контролею ради високих комісарів. Очевидно, що коли західні держави допомагали Австрії відбудуватись економічно й культурно, то Совєти експлуатують її впродовж 10 років нещадно.

У Східній Німеччині є табір для „індоктринації"

Бонн. — 45 американців і 75 англійців, чоловіків, жінок і дітей, перебувають у своєрідному „таборі індоктринації" в Бавцені у Саксонії, в Східній Німеччині. Виявив це один утікач цього табору. Перебувають там виключно ті, особи, які з різних причин втекли з Заходу до комуністів. Їх, як правило арештують і, після довгих переслухань у в'язниці, пересилають до містечка Бавцен, як східньо-німецького центру „перевиховання" колишніх „ворогів народу". Їм приділяють кімнати в великому місцевому готелі і дають мінімальну платню, з якої ледве можна купити робітничий одяг та найскромніше прохарчуватись. Зате всі мешканці цього готелю зобов'язані ходити щоденно до „школи", де їх навчають всяких комуністичних мудрощів. Всяка скарга чи будь-який вияв невдоволення або критики збоку цих напівв'язнів кінчаються арештуванням і засланням на далеку совєтську північ. Всі ці особи перебувають під строгою контролею комуністичної поліції. Американські й англійські чинники у Західній Німеччині стоять перед проблемою, як ставитися до цих колишніх зрадників, які зазнавши на своїй шкірі комуністичного „раю", розчаровуються і втікають назад на Захід.

Розкол серед англійських соціялістів поглиблюється

Лондон. — Пропозиція лідера Партії Праці, кол. прем'єра Клемента Етлі, на засіданні Екзекутивного Комітету цієї партії, вибрати підкомісію, яку має провести переговори з „бунтівничим" лідером лівого крила партії, Анурином Беваном, і за тиждень подати Комітетові висліди цих переговорів, перейшла більшістю лише одного голоса (14 проти 13), при чому головуюча пані д-р Едит Саммерскілл, противниця Бевана, не голосувала. На підставі висліду цього голосування і попередньої палкої дискусії англійська преса приходить до висновку, що внутрішній заколот у Партії Праці побільшується. Цікаво, що сам голова партії, Етлі, на внесення якого викинено Бевана з парляментарної репрезентації цієї партії, був проти виключення Бевана з партії, прийшовши, мабуть, до переконання, що це вийде на велику шкоду для партії. Консерватисти певні, що Беван, залишаючись в Партії Праці, буде й далі критикувати її офіційний провід і піддержуватиме фермент в партії.

У СВІТІ

● **Полковника фон Боніна** одного з найталановитіших старшин колишнього німецького генерального штабу, звільнено з бюра плянування військового ресорту в західньо-німецькому уряді, за те, що він, як близький приятель колишніх маршалів Кессельрінґа і Манштайна, противився виховувати вояків майбутньої західньо-німецької армії за „цивільними" зразками армій американської і англійської.

● **Георґ Тіґельман,** 79-літній німець, дістав 1,000-ну візу, видану американським консулом у Франкфурті на підставі переселенського закону РРА про допущення до ЗДА 214,000 втікачів з Европи.

● **Італійський сенатор** Гетано Фльорентіно і його співпартієць з монархістичної партії, Аттільо Романо, відбули поєдинок на шаблі. Обидва вийшли з поєдинку з легкими ранами. Причиною поєдинку була часописна стаття, що образила одного з названих. Противники розійшлись у згоді.

● **Комуністичний Китай** плянує буцімто випустити на волю 1,068 японських старшин, засуджених за воєнні злочини. Поки що репатрійовано 30,233 японців, а заповіджено звільнення 62-ох воєнних злочинців. Японці твердять, що коло 40,000 японців вимерли на невільничих роботах у Сибіру.

● **Уряд Кольомбо** заявив, що вживе всіх засобів, щоб припинити страйк транспортовців, який на 24 години спаралізував рух на цьому острові. Страйк викликаний комуністами, заломився.

● **У Гонґ Конґу** засуджено на рік важких робіт американського вояка, 28-річного Бенджаміна Даґласа з Ню Йорку за „імпортування і посідання небезпечних ліків", мабуть, наркотиків.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАША ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Український Конґресовий Комітет Америки проголосив, що Шостий Конґрес Американських Українців, ця найвища асамблея нашої спільноти в цій країні, відбудеться в Ню Йорку, в готелі „Комодор", у днях 28, 29 і 30 травня ц. р., отже приблизно за два місяці. Рівночасно повідомлено, що право активної участи в Конґресі мають всі ті організації, які є членами УКК і платять свої членські внески у висоті: по $10 організації, що не мають більше як 100 членів, і по 20 дол., що мають понад 100 членів. Ці перші організації мають право вислати по одному делеґатові, а другі — по два. Делеґатами на Конґрес можуть бути тільки ті особи, що є платниками Національного Датку до УНФонду. Реєстраційні і подібні кошти участи в Конґресі становлять разом 18.00 долярів. Кошти подорожі і побуту в Ню Йорку позамісцевих делеґатів є справою їхньою, власне справою тих організацій, що їх висилають. Організації, що вже є членами УКК, матимуть право участи в Конґресі тільки тоді, якщо вирівняють усі свої залеглі вкладки до 1954-го року включно. Ті, які ще не були членами, але бажали б взяти участь в Конґресі, повинні найпізніше до 30-го квітня подати аплікацію про вступлення в члени. Коли мова про Відділи Українського Народного Союзу та відділи інших організацій, централі яких є членами УКК, то вони не потребують вносити окремих аплікацій про прийняття в члени УКК, зголошуючи тільки свою участь у Конґресі та вплачуючи членську вкладку щонайменше за 1954 рік, якщо вони досі членами УКК не були, або вирівнюючи вплату всіх залеглих членських вкладок, якщо вони вже є членами. Вплата їхнього першого членського внеску є рівночасно датою їхнього вступлення в члени УКК.

Це — формальні справи. Повторюємо їх тому, що в найближчих днях Головна Канцелярія УНСоюзу вишле всім своїм Відділам відповідні формуляри в справі вибору делеґатів на Шостий Конґрес. Ці делеґати повинні бути обрані вже на найближчих зборах Відділу чи Відділів.

Як повинні поступити в цій справі Відділи УНС? Відповідь на цей запит треба попередити деякими вияснениями. В першу чергу треба здати собі справу, що Конґрес Американських Українців — це наша найвища репрезентація, і має він величезне значення не тільки для розвитку нашої спільноти, але в першу чергу для її вкладу в розвиток нашої американської Батьківщини, з одного боку, а у визвольну українську справу — з другого. Немає найменшого сумніву, що за перебігом та рішеннями цієї нашої асамблеї слідкуватимуть з великою увагою не тільки українці в усьому світі, але й наші приятелі та вороги. Тим то цей Конґрес є великою нашою відповідальністю, і тому, із свідомістю цієї відповідальности, ми повинні до нього поставитись. Це теж відповідає на запит, як повинні до того Конґресу поставитись Відділи Українського Народного Союзу, найбільшої і — як це недвозначно виказує статистика — найбільш жертвенної складової частини УКК.

У першу чергу якнайбільша кількість Відділів УНС, зокрема з довколишніх стейтів, як Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилвенія, Конектикат, Масачуссетс, Меріленд, Ровд Айленд і ін., повинні подбати про те, щоб вони були заступлені на цьому Конґресі, і то заступлені найкращими та найсвідомішими своїми представниками зі старої і нової іміґрації та тут народженої ґенерації. Відділи з дальших стейтів і місцевостей, які мають фінансові можливості вислати делеґата до Ню Йорку, повинні, по кілька відділів спільно, не відмовитись від видатку на „кошт демократії" і таки вислати своїх делеґатів на Конґрес. Український Народний Союз повинен бути на першому місці не тільки між тими, що складають пожертви до Народного Фонду УКК, але й між тими, що вирішуватимуть на Конґресі найважливіші проблеми нашої спільноти та вибиратимуть її репрезентацію.

Український Народний Союз та його членство, з великою традицією громадської праці, своїм загальнонаціональним становищем і підходом до поодиноких справ, своєю толеранцією до інакодумаючих та взагалі своєю ідеологією, своїм демократизмом і своєю принциповістю в засадничих проблемах, завжди був головним порядкуючим чинником в нашому житті і ним він повинен залишитись. Це — в загальному інтересі нашої організації і нашої спільноти. Але цього становища не можна зберегти самим тільки відкликом на числа. Його треба обстояти постійною ґромадською працею, постійною жертвенністю і активною участю в таких рішальних зібраннях, як Конґрес Американських Українців. Він бо у великій мірі наша відповідальність, а ця відповідальність вимагає нашої масової участи в тому Конґресі.

ЛАНЦЮГ ПОМИЛОК

У самій середині палкої публічної полеміки на тему, чи протоколи Ялтинської конференції повинні бути оприлюднені, і безпосередньо після того, як появилася вістка, що під впливом опозиційних арґументів Черчила Державний Департамент рішився зберегти ті протоколи надалі у своїх архівах та щонайвище познайомити з ними вузький гурт сенаторів і спеціяльно для цієї цілі покликаної комісії істориків — несподівано в четвер вранці „Ню Йорк Таймс", здобувши новий рекорд редакційно-видавничої і друкарської досконалости, випустив число на 92 сторінки, а серед них майже 32 сторінки Ялтинських протоколів. А у вступі говориться про підготовлювання до друку ще дальших документів.

Перше враження після частинного перечитання цього величезного матеріялу вміщається дійсно в одному слові, що повторюється чи не в усіх голосах англо-американської преси, американських політиків, як і часописних закордонних кореспондентів: „конфюжен", збентеження. Ніби в отих протоколах нема нічого такого цілком нового, про що вже раніше не писалося. Проте, оприлюднене чорним по білому, як історичний документ, воно має спеціяльний посмак і спеціяльне значення. Загальне враження — пригнобливе. Цікаво, що його виносять всі — американці, англійці й французи, німці й поляки, японці й китайці, а також і ми — українці. Бо, поминаючи окремі місця з отих протоколів, які стосуються спеціяльно даних народів і які в очах кожного з них мусять мати інше забарвлення, — всі мусять прийти до висновку про досить низький рівень американської дипломатії в історично-переломових роках другої світової війни і про її незнання позаамериканського світу. Нічого й казати про европейський Схід, який — як видно з отих протоколів — був для покійного президента Рузвелта приповідковою „терра інкоґніта": для нього все це „Рашія", як якась апокаліптична бестія, що проковтнула десятки народів і етнічно-окремішних країн, не залишивши ніякої їхньої самобутности. Але й так само його погляди на німців, на поляків, на Азію, зокрема китайців і японців — просто заскакують поверховністю. Щоб ослабити психологічні наслідки для дальшого розвитку англо-американських взаємин, частина англійських голосів старається свідомо поменшити значення різних Рузвелтових — делікатно кажучи — незручних висловів і скидати їх на його тодішню смертельну недугу, яка через два місяці таки загнала його в могилу. Алеж в Ялті і в Тегерані, що попередив Ялту і підготовив її денний порядок та постанови, не був один тільки Рузвелт: в оприлюднених документах наведено цілу низку т. зв. записок, що їх робили різні члени американської понад 50-членної делеґації ,а деякі з них були спеціяльними дорадниками президента.

В одному з коментарів „Ню Йорк Таймсу" на тему жалюгідних розбіжностей між Англією і Америкою на терені Ялти говориться про „ідеалізм" Америки у противенстві до „цинізму" Англії. А втім, найпалкіший американський патріот, якщо хоче бути справедливим і брати під увагу ті категорії, які єдино мають значення в політиці, мусить назвати тодішню американську політику не ідеалістичною, а щонайменше побудованою на ідеалістичних фантазіях, які заступали знання країн, народів, їм змагань, чужих політичних структур і світогляду, врешті шляхів політики і метод діяння власних партнерів. Ці ідеалістичні доктрини раз-у-раз заперечувано практичним підходом. Наприклад, доктрину, що Китай повинен бути один, неподільний і сильний, бо тільки такий Китай може опертися Японії і принести користь всім противникам Японії, отже й Англії, американська делеґація в Ялті реалізувала в той спосіб, що 1) настоювала на „порозумінні" націоналістичного режиму Чіянґ Кай-шека з комуністичним Мао Тсе-тунґом і 2) „натякала" на Гонґ Конґ, що його англійці, для присднання собі китайців, повинні б віддати китайцям. Така сама, чи може ще гірша „ідеалістична далекозорість" проявлялась у відношенні до німців, що їх Рузвелт рекомендував поділити на „п'ять або сім" частин, вистрілявши перед тим 50,000 німецьких старшин. Те саме було й у відношенні до Польщі, на яку Рузвелт дивився крізь призму журби, як реаґуватимуть на Ялтинські постанови 6 (?) мільйонів поляків в Америці, не орієнтуючись зовсім щодо історії та щодо етнічного складу земель, про які була мова в Ялті.

Всі зусилля американської делеґації йшли виключно під кутом виграння війни, а читач не може знайти відповіді — чому властиво плачено таку височезну ціну Совєтам за їх дальшу участь у війні, зокрема проти Японії, коли в лютому 1945 року було чейже вже ясно, що альянти виграли війну і на европейському і на тихоокеанському фронтах?! Чому властиво Рузвелт говорив із Сталіним про перегони совєтської армії в поході на Берлін із американськими збройними силами в боротьбі з японцями на Тихому океані, і чому ані на мить не майнула американському президентові думка, що московсько-большевицькі війська в Берліні — це ж смертельна загроза не тільки для Німеччини, Англії й Франції та цілої Европи, але й для цілого світу?!

Ця неймовірна короткозорість американської політики в Ялті й бажання з'єднати собі Москву, хоч би навіть із шкодою для престижу Англії, не кажучи вже про цілком злеґковажену Францію, притьмарює навіть добрі постанови. Хоч українські моменти Ялтинської конференції вимагають окремого детального наведення й насвітлення, проте вже тепер можна з найбільшим жалем зазначити, що з оприлюднених протоколів не видно, щоб ЗДА підкреслили у своїй згоді на лінію Керзона бажання бути справедливими супроти українського народу, а не тільки зробити приємність Сталінові. Можливо, що сказано це в Тегерані, і тому треба чекати заповідженого оприлюднення ще протоколів конференцій з Тегерану, Потсдаму і Квібеку.

Ялту попередив Тегеран, а перед Тегераном, задовго перед вибухом війни, бо в 1933 році, було визнання Америкою большевицького режиму в СССР. Це був ланцюг помилок, що тягнувся і після закінчення війни, проявившись у раптовій демобілізації американських збройних сил, з дальшою вірою у чесність і льояльність совєтського союзника. Існує поважний сумнів, чи одною з ланок того довгого ланцюга помилок не є також саме оприлюднення цих Ялтинських протоколів. Але величезним арґументом на „плюс" того оприлюднення є виявлення правди про помилки, для науки, щоб їх не робити на майбутнє. Тим часом під адресою цілої американської політики впаде чимало гірких слів — з усіх сторін. У політиці нема іншого критерія, як успіх. Тегеран, Ялта і Потсдам — були політичною поразкою Америки у мілітарно виграній війні. І покищо Америка й цілий світ несуть наслідки тієї поразки.

А. З.

ЧИ ЧЕРВОНІ КИТАЙЦІ ЗДОБУДУТЬ ФОРМОЗУ БЕЗ ВІЙНИ?

На таку тему появилося в тижневику „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" інтерв'ю визначного китайського політика і дипломата К. Ц. Ву.

Він має опінію найкращого знавця китайських справ. Під час другої світової війни він був міністром закордонних справ національного Китаю, до 1953 року був губернатором Формози. Розійшовшися з Чіянґ Кай-шеком на тлі деяких питань внутрішньої політики, покинув Формозу і від 1953 р. живе стало в ЗДА, де за молодих літ скінчив середню і високу школу.

Він глибоко переконаний, що заява уряду ЗДА про оборону Формози не викличе війни на Далекому Сході. Червоний Китай тепер війни абсолютно не хоче, знаючи, що без сильної фльоти і сильного летунства, навіть при дуже поважній підмозі Москви, він не має ніяких виглядів її виграти. Навіть якби ЗДА зробили якісь дуже великі промахи — навіть тоді червоний Китай не дасть себе втягнути у війну. Якби червоні китайці хотіли її мати, то могли б скинути кілька бомб на американські кораблі — і війна напевно була б. Вони могли б сфабрикувати якийсь напад на себе — як це було в Кореї. Китайські комуністи знають, що вони неспроможні розбити Сьому американську фльоту і збройно захопити Формозу. Вони опрацювали свій плян, достосований до ментальности західнього світу, який зводиться до такої простої формули: мало воєнних дій, а багато переговорів.

Беручи до уваги, що на Заході вся політика спирається на ідеї мирного співіснування та на ідеї здержування, ця тактика червоним китайцям дуже добре оплачувалася.

Обидві ці ідеї уважає китайський дипломат в цілості фальшивими — дуже шкідливими і небезпечними, бо вони можуть дати червоному Китаєві змогу загарбати Формозу без усякого ризика і війни. Доказом цього можуть бути події останніх місяців. Десь в серпні м. р. почав червоний Китай говорити про визволення Формози, але аж у грудні м. р. скинено кілька бомб на острів Квімой і доконано кілька незначних летунських рейдів на прибережні острови. Все це не зробило більшого враження в світі, і з цілої акції не було майже жадної користи. Тоді китайські комуністи рішили перенести головну вагу в змаганні за Формозу на випробувану площину переговорів. Самому червоному Китаєві було дуже незручно виступити з пропозицією перемир'я, це було б рівнозначне з признанням, що його збройна акція не дописала. Треба було, щоб хтось інший заговорив про перемир'я.

Китайські комуністи пригадали собі, що вони кілька років тому — по корейському перемир'ї — засудили 13 американських вояків за видуманий шпіонаж. В грудні минулого року вони публічно проголосили цей факт, хотячи спонукати американців до виступу, що міг би розпочати бажаний період переговорів. Це їм вдалося.

Президент ЗДА виступив з пропозицією, щоб Об'єднані Нації зайнялися припиненням воєнних дій на китайських водах. Пару місяців тому нікому не прийшло б на думку, що така пропозиція можлива. За спонукою американського уряду, генеральний секретар Об'єднаних Націй поїхав до Пейпінґу вести переговори в справі звільнення засуджених американських вояків. Самий цей факт дав червоним китайцям два поважні осяги. Він високо підніс престиж червоного Китаю в очах азійських народів, і дав йому можливість нав'язати переговори, і то з позиції, з якої він не потребував уточнювати своїх домагань. Це також випробувана тактика червоної китайської дипломатії — ніколи не подавати своїх домагань, а спонукати інші держави до виставлення їхніх вимог, і відкидати всяку пропозицію, яка не покривається з її максимальними домаганнями, але так, щоб не зірвати переговорів і завжди лишати відкриту фіртку до дальших конференцій.

К. Ц. Ву каже, що червоний Китай заплянував такий хід подій. Коли збереться Рада Безпеки при Об'єднаних Націях, то, крім інших внесків, має бути домагання Совєтів, щоб ЗДА забрали свою фльоту з Формози, натаврувавши їх як кровожадного аґресора. Генеральний секретар ОН або Англія, або хтось з „невтральних" запропонує переговори про припинення воєнних акцій. Інші „невтральні" мають голосно доказувати, що взагалі переговорів вести не можна, поки червоний Китай не є членом ОН. Деякі впливові кола будуть пропаґувати ідею двох Китаїв — незалежної Формози та червоного Китаю і допущення його до ОН. Можливо червоному Китаєві пощастить дістатися до ОН.

Другим етапом буде усунення Національного Китаю з Ради Безпеки. Якщо переговори будуть затягатися, тоді знову тут і там почнуться воєнні дії, але напевно не такі, щоб могли викликати війну. Коли червоні дістануть стале місце в Раді Безпеки, тоді скажуть: Китай є один, не можна допускати, щоб в ньому були дві держави, одна велика, на континенті, а друга мала, на Формозі. Мала частина повинна бути прилучена до більшої. В цій стадії змагання за Формозу національних Китай буде смертельно поражений, а його престиж упаде до зера. Над ним зависне мариво ліквідації.

На думку деяких „невтральних", найкраще буде віддати Формозу у повірництво Об'єднаних Націй. Червоний Китай, як звичайно, не дасть своєї згоди, але коли йому приобіцяють вирішний голос у цьому повірництві і у переведенні плебісциту, то він зрештою погодиться і здобуде Формозу без усякого ризика та війни.

У західньому світі мало здають собі справу з того, що Формоза є тільки частиною великої комуністичної змови, що має на меті заволодіти цілим світом. Немає там ще ясного зрозуміння, що від правильного розв'язання справи цього острова залежатиме доля азійського континенту, а може й всього вільного світу. Цю справу трактують там, як правне питан-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Юрій Таркович

НЕСТАЧА ВУГІЛЛЯ В СОВЄТАХ

Радіо Рівне на Волині 6 березня передало коротку вістку, що відділ т. зв. „організованого набору" масово вербує робітників у вугільну промисловість Донбасу. Рівночасно й інші радіовисильні України нервово розкричалися про всілякі добра, що чекають на нашу молодь, яка піде в шахти. Що ж сталося? Чому нагло почали переселяти нашу молодь не тільки в казахстанські пустелі, але й на шахти Донбасу?

Справа в суті дуже проста: московські диктатори не можуть далі замовчувати, що не тільки сільське господарство, але й вугільна промисловість не виконує покладених на неї завдань. І є всі підстави бити на сполох, бож відомо, що без достатньої кількости вугілля велика індустрія немислима; вугілля для індустрії — це як хліб для людини.

І большевицька машина почала діяти: знімають з посади міністра всесоюзної вугільної промисловости Засядька, а на його місце призначають Задемідька; шукають нових шахтарів і піднімають шум: вугілля невистачає! Та чи це допоможе? Можна сумніватися. Міністер Засядько, якого обвинувачують за хронічні невдачі самої таки московсько-большевицької системи, ще зовсім недавно говорив про „серйозні успіхи вугільної промисловости". Свого часу його нагороджено аж трьома орденами Леніна і орденом трудового червоного прапора, а тепер звільняють через незадовільну працю.

Журнал „Майстер Вугілля" (ч. 7, 1954 р.) писав, що „у 65% усіх шахт Совєтського Союзу не виконують норм продуктивности праці". Московська „Правда" 7 березня ц. р. скаржилася, що „на багатьох будовах вугільної промисловости немає задовільної організації трудової сили". Немає сумніву, що приплив нових робітників ще погіршить і так хаотичний стан вугільної промисловости.

За офіційною совєтською статистикою, в 1954 р. в цілому СССР видобуто 380,000,000 тонн вугілля. Але ще 9 років тому, тобто 9 лютого 1946, Сталін заявив, що „тільки при мінімальній продукції 500,000.000 тонн вугілля річно можна забезпечити індустрію достатньою кількістю вугілля". Правда, видобування вугілля в Совєтському Союзі — не зважаючи на весь хаос — все ж таки зростає, але мине ще не один рік, коли осягнена буде задовільна кількість вугілля, до якої бракує ще 120,000.000 тонн.

Важко уявити більш безконтрольне і примітивне ведення справи, ніж в совєтських шахтах. Але даймо слово самій большевицькій пресі: Газета „Радянська Україна" з 18 січня ц. р. писала: „Пляни видобування вугілля рік-у-рік не виконується, бо відсутнє найпотрібніше устаткування". Журнал „Майстер Вугілля" підкреслював, що „в першій чверті цього року більш як 40% шахт не виконали плян". Врешті Радіо-Київ у передачі з 29 грудня 1954 р. жалілося, що на Донбасі „у комбінаті Ворошиловградвугілля, є 6 шахт, які ні разу з початку п'ятирічки не виконали навіть місячного пляну".

Ця ситуація й спричинилася до того, що Совєти ще далеко не наздогнали ЗДА у видобутку вугілля, не зважаючи на всі їхні намагання і безоглядне використовування людської сили. В ЗДА видобувається річно 500,000.000 тонн вугілля (в 1947 р. — понад 600,000.000 тонн). У Совєтському Союзі припадає на особу, включно з індустрією, залізницями тощо, коло 1.800 кг вугілля річно. А ось в такій капіталістичній Англії припадає на особу 4.400 кг.

Крім наведених вище причин, і сама совєтська преса мимоволі вказує на деякі з причин незадовільного стану. „Радянська Україна" з 29 грудня 1954 р. писала, що у вугільній промисловості „існує хронічний брак індивідуальної ініціятиви". „Правда України" в ч. 288 констатувала, що в вугільній промисловості діють бюрократичними методами: „створюють численні комісії, засідають, виносять постанови, а користи з цього немає жадної".

Це так, але головна причина, чому саме на Україні, що має величезні поклади „чорного золота", його бракує — зовсім інша. Це — наслідок московсько - большевицького економічного визиску нашої батьківщини. Якби наш народ сам розпоряджався величезними багатствами своєї землі, то, без сумніву, Україна не тільки забезпечувала б своїм вугіллям власну індустрію, але мала б його і на експорт. Тепер наше вугілля також іде поза кордони України, — на північ, на Урал і за Урал, а в останньому часі і в червоний Китай, — але взаміну за це не дістає нічого. Бо що ж, врешті, Україна може дістати від Росії? Товарів, яких потрібно нашому народові, в Росії нема, а вільний світ відгородила Москва від України залізною заслоною.

Вол. Дорошенко

АКАДЕМІК МИХАЙЛО ВОЗНЯК

(Його життя й діяльність)

(3)

Повернувшися з Відня, М. Возняк з головою впірнув у науково-дослідницьку працю, якою не міг займатися в наддунайській столиці. Тепер він пересиджує буквально з ранку до вечора в бібліотеці НТШ, де я приділив йому для праці окреме бюрко. Тут ховав він рукописи й книжки, потрібні йому для біжучої праці. Поза іншими темами велику увагу тепер звертає Покійний на досліджування життя і праці великого галицького Каменяра. Пильно нишпорить у рукописному відділі бібліотеки НТШ, переглядаючи архіви „Зорі", „Літературно-Наукового Вістника" тощо, а зокрема бібліотеку й архів самого Франка, які, згідно з Франковим заповітом, зберігалися в бібліотеці НТШ. Звідси М. Возняк раз-по-раз виносив різні скарби у вигляді головно недрукованих Франкових творів, його нотаток та листування його з М. Драгомановим чи іншими діячами, що зберігалося у його архіві в окремих оправлених томиках. Усе це Покійний оголошував у різних журналах.

В роках 1919-1924, поки не повернувся на Совєтську Україну М. Грушевський, М. Возняк тримається супроти радянщини зичливої, але невтральної позиції і співробітничає в різних галицько-українських „буржуазних" видавництвах — не тільки в Науковому Товаристві ім. Шевченка чи „Просвіті", але і в „Ділі", „Новому Часі", а навіть у „Літературно-Науковому Вістнику" д-ра Дм. Донцова.

Особливо багато працює він тепер у „Просвіті". Завдяки прихильності до нього тодішнього голови „Просвіти", радника Івана Кивелюка, дістає Покійний змогу написати великий курс „Історії української літератури", що в роках 1921-1924 вийшов накладом „Просвіти" в трьох томах з великою бібліографією предмету. Це була перша одноціла наукова історія нашого письменства, що полишала за собою всі попередні спроби. На жаль, ця широка й цінна праця доведена тільки до 19-го століття. На дальші томи у „Просвіти" не стало фондів. Пізніше, вже в 30-их роках, Ол. Гн. Лотоцький, директор Українського Наукового Інституту у Варшаві, пропонував М. Возняковi написати дальшу частину, до Шевченка. Від Шевченка мав би писати хтось інший, либонь чи не Павло Зайцев. Але Покійний на це не пристав. Він вимагав для себе цілого 19 століття, а крім того чималої щомісячної суми для збирання матеріялу для праці й її написання. Лотоцький на це не згодився, і справа впала.

Крім „Історії української літератури", „Просвіта" видала його брошуру про „Кирило-Методіївське Братство", як 2-ий випуск видань Фонду „Учітеся, брати мої" (Львів, 1921 р.).

Доповненням до „Історії укр. літератури" була його хрестоматія „Старе українське письменство", що її видало Товариство „Рідна Школа" (Львів, 1929 р.). Це був вибір із творів давнього нашого письменства, що виповнив велику прогалину в шкільних підручниках, заступивши перестарілі й давно вичерпані хрестоматії Якова Головацького, Омеляна Огоновського та Михайла Пачовського. Доповнювали ці його праці „Початки української комедії", чимала книжка, що вийшла ще в 1919 р. у „Всесвітній Бібліотеці" Івана Калиновича, та пізніша „Граматика церковно-слов'янської мови", теж перший у нас того роду підручник, якщо не згадувати ширшого курсу проф. Василя Сімовича, що вийшов у серії підручників Високого Педагогічного Інституту в Празі. Цю церковно-слов'янську граматику постигла сумна доля. Большевики, прийшовши до Львова, забрали з книгарні НТШ увесь нерозпроданий наклад її, подерли на очах її автора — діялося бо це на подвір'ї бібліотеки НТШ — і вивезли на фабрику паперу. Вся небезпека цього підручника для Совєтського Союзу полягала в її назві — „церковно-слов'янська". А коли Львівський Обллiт знищив цю книжку, з Києва прийшов наказ доставити її для вжитку студентів університету, бо на Наддніпрянщині большевики давно вже понищили всі такого роду підручники.

Крім цих праць, слід згадати й за дві популярні брошури Покійного з того таки часу: „Як пробудилося українське народне життя в Галичині", друге переглянене й доповнене видання передвоєнної брошури про „Просвітні змагання галицьких українців", що вийшло в 1924 р. накладом Ів. Тиктора в його „Бібліотеці Новочо Часу", та „Шевченко й княжна Репніна", в якій автор використав матеріяли, опубліковані М. Гершензаном у відомому московському видавництві „Литературное Наследство".

В роках 1925-1930 М. Возняк публікує свої праці майже виключно в совєтських українських виданнях. У львівських українських виданнях він друкує свої праці тільки в „Записках" та Збірнику Філологічної Секції НТШ (про П. Куліша, Ів. Нечуя-Левицького тощо) та в просовєтському журналі Івана Рудика „Культура" (перезваному по забороні польською адміністрацією на „Нова Культура"), де містить різні Frankiana. „Культура" був досить пристойний журнал, що своїм тоном і змістом корисно відрізнявся від таких підлабузницьких органів, як „Нові Шляхи" А. Крушельницького, або журнальчика Сказинського чи Тудора-Олексіюка. В них Возняк не співробітничав. М. Грушевський, вернувшися до Києва, притягнув до праці в виданнях Історичної Секції ВУАН, яку він очолював, галицько-українських учених, що колись співпрацювали з ним у НТШ та Київському Укр. Наук. Т-ві: Василя Герасимчука, Філарета Колессу, Мирона Кордубу, Івана Крип'якевича, Михайла Мочульського, Кирила Студинського й інших, а між ними, розуміється, й М. Возняка, якого дуже цінив за його роботящість.

Співробітництво Покійного у виданнях ВУАН відкрило йому дорогу й до інших совєтських журналів, і від того часу часто бачимо його праці чи то в „Червоному Шляху", чи в „Житті й Революції". Були це головно Frankiana.

Участь у совєтських видавництвах робила, з одного боку, праці М. Возняка доступними широким колам читачів, що він особливо цінив, а, з другого, забезпечувала йому деяку можливість віддатись науковій праці.

В цих то роках Академія Наук УССР вибирає своїми дійсними членами кількох визначніших галицьких учених: Ф. Колессу, К. Студинського, В. Щурата й М. Возняка. Це ще більше підсилило його матеріяльний стан, а заразом примушувало дбати за льояльність до УССР. Та більша частина наукової продукції Покійного зосереджена відтепер аж до катастрофи 1929-1930 років у виданнях М. Грушевського — в „Україні", „За сто літ" та „Первісному Громадянстві". В них повно-повнісінько його розвідок і різних матеріялів, повишукуваних у львівських архівах: старих українських пісень і дум, знадібків до життя й діяльности, невиданих творів, та листування не лише місцевих діячів, але й наддніпрянців — М. Драгоманова, Ол. Кониського, П. Куліша та інших. Тут нема змоги та й потреби вичисляти всі ці речі, що їх опублікував Покійний у згаданих виданнях. Кожний хто цікавиться ними, може довідатися про них із докладних друкованих каталогів видань ВУАН.

Олена Лотоцька

НА МІЖНАРОДНОМУ ҐРУНТІ

(2)

Тісно з працею цієї комісії в'яжеться виступ п. Л. Барней, зв'язкової МЖР із Об'єднаними Націями. Пані Барней репрезентувала МЖР ще при Інституті Інтелектуальної Кооперації у 1925 р. у Парижі, а тепер зв'язує МЖР із ОН та їх аґенціями. За її словами — докладне звідомлення з цілої співпраці вимагало б цілого окремого з'їзду. Вона обмежилась лише до пояснення способу співпраці та зв'язку з аґенціями — Харчово - Хліборобської Організації (FAO), ЮНЕСКО і ЮНІСІФ. Особливу увагу вона присвятила першій із них, тому, що в Фінляндії, хліборобсько - лісній країні, ці питання живі. Вони й заторкують поодинокі комісії МЖР, як Домашнього Господарства, Здоров'я, Освіти, Жіночої Праці.

Із її слів ясно ставало, яке велике значення для ОН має співпраця поодиноких Жіночих Національних Рад. У численних справах Економічна й Суспільна Рада (ECOSOC) звертається до Централі МЖР у Цюріху за інформаціями чи порадою. ЮНЕСКО опирається у своїй праці на взаєминах із не-урядовими організаціями, а між ними МЖР займає важливе місце. На з'їзді ЮНЕСКО 1954 р. у Женеві п. Барней очолювала одну з комісій.

Щоб обхопити ці взаємини в цілості — вже мало одної чи й двох зв'язкових. Національні Ради европейських країн висувають своїх громадських діячок і фахівців, що заступають МЖР на з'їздах в Европі. Для взаємин із централею ОН у Ню Йорку діє цілий їх гурт із п. Барней на чолі.

Наради спільної сесії конґресу у Гельсінках тривали знову повних три дні. Голови комісій предкладали проєкти резолюцій і знаходили піддержку або спротив залі. Дискусії проходили гостро, хоч не бурхливо. Вправна президія конґресу обмежувала їх до найконечнішого, щоб дістати думку загалу і рішення. В такій саме хвилині дістала я нагоду до виступу.

Дискутовано зміну статуту МЖР. Внаслідок залізної куртини, що перерізала Европу, МЖР втратила десять членів. Болючий удар! Але МЖР основується на своєму правилі „золотої середини" і ще 1933 року скреслила зі списку членів Німеччину, що не держалась тієї засади. Тепер тим менше може відступити від своїх принципів. Виринуло питання жіночих груп із тих країн, що знаходяться на еміґрації. Я з'ясувала їх положення в різних державах. Подала за приклад Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), що репрезентує українське жіноцтво на еміґрації. Це велика група жіноцтва, що має за собою довголітню традицію. Чи можна залишити її без зв'язку з рештою зорганізованого жіноцтва у вільному світі? Чи можна нехтувати їх досвідом і спромогою тільки тому, що їх батьківщину зайняв грізний ворог?

Питання струснуло присутніми. Німкині пригадали собі своїх втрачених 18 років (їх прийняли аж на з'їзді в Атенах у 1951 р.) і піддержали моє становище. Довголітні діячки МЖР теж застановлялись над цією справою, бо десяток членів з-поза залізної заслони колись був для них активом. Тепер в МЖР немає зовсім жіноцтва слов'янських країн!

Також американська делеґація піддержала мене в дискусії. Під час спільного перебування в подорожі та в готелі, я з'ясувала їм своє становище. І в свободолюбних американок знайшла я зараз зрозуміння українських справ; недаром ці мої розмови принесли мені назву „мадам Україна". Разом зо мною вони обдумували можливість, як впровадити українське жіноцтво на терен МЖР.

Одначе зміни в МЖР не проходять швидко. Як сказала мені одна членка американської делеґації: — Це так, якби ви хотіли змінити конституцію З'єдинених Держав! Президія конґресу обміркувала докладно це питання і постановила перестудіювати його. Тому у відповідь на мій внесок вийшло доручення до всіх Національних Рад перевірити на своєму терені всі еміґрантські жіночі організації. Щойно на підставі цього матеріялу МЖР розгляне можливість тіснішої співпраці з ними.

Із таким балянсом верталась я з Гельсінок у червні 1954 р. Коли зважити факт, що українки в рр. 1920-1929 були членом цього „жіночого парляменту" та виступали в ньому нарівні з іншими, то це ще дуже далеко до того. Але коли взяти під увагу, що від 1929 р. безуспішно добиваємось права промовляти на його конґресах та видвигати на них свої справи — то це вже осяг. Правда, ми ще не маємо рішення чи резолюції у тій справі, а навіть у звідомленні з конґресу мій виступ не згаданий. Та вже порушено справу еміґрантських жіночих груп у „жіночому парляменті" і над тим тепер працюватимуть поодинокі Національні Ради. Тепер залежить усе від сили і зрілости екзильних жіночих організацій, чи зуміють вони зацікавити собою жіночий загал та пробитись на крок дальше на черговому конґресі.

Для нас знаменний ще один момент. Коли в 1929 р. нас усунули з МЖР на тій підставі, що в ній заступлене жіноцтво тільки державних країн, то в цьому неабияку ролю відіграли наші ближчі й дальші сусіди з допомогою Національної Ради Жінок Франції. Тепер усі сателітні країни втратили своє представництво в МЖР і на трьох конґресах, що відбулись по війні, ніхто в їх імені не виступав і не промовляв. І хоч вони мають великі жіночі організації як напр., чешки — проте не всилі були вислати делеґатки до Гельсінок, хоч би на таких самих умовинах, як Союз Українок Америки. І доля хотіла, що в користь еміґрантських жіночих груп промовляла представниця тих, що їх вони 25 років тому допомогли усунути з членства МЖР. Дитними дорогами виявляє себе нераз Божа справедливість!

ЧИ ЧЕРВОНІ КИТАЙЦІ ЗДОБУДУТЬ ФОРМОЗУ БЕЗ ВІЙНИ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ня в конфлікті між червоним і національним Китаєм, тоді як є вона виключно питанням моралі, яка домагається поставити комуністичному імперіялізмові непрохідну греблю в його поході. Що більше, треба рішитися на цілковите усунення комуністів з Китаю. Це треба перевести в найближчих 5 роках, бо опісля буде запізно. Але якщо Формоза впаде в червоні руки, тоді неминуче вся південна Азія з її природними багатствами попаде під комуністичну владу.

К. Ц. Ву остерігає американців, щоб не кидали своїх хлопців на воєнні терени поза американським континентом, бо це спричиняє непотрібні людські витрати. Вони повинні брати собі приклад з москалів. Навіть якщо вони щось заплянували і підготовили, нехай самі стоять осторонь, а завдання виконує хтось інший. В Китаї робили за москалів китайські комуністи, в Кореї — північні корейці, і китайські комуністи; в в Індо-Китаї — в'єтнамці, в Сіямі — місцеві комуністи. Ця сама засада зобов'язує також щодо усунення загрози комуністичного Китаю. Її можуть і мають усунути тільки китайці. Якщо йде про національний Китай, то він може справитися з червоним Китаєм без американської армії. Якщо Національний Китай переведе у себе деякі реформи, тобто допустить до політичного життя інші партії, якщо зреорганізує свою тайну поліцію на взір американського ЕфБіАй та збереже віру в демократичні ідеали, — тоді його моральна зброя буде така сильна, що виб'є зброю з рук мільйонів китайських невільників комуністичного режиму.

Також фізична вага Національного Китаю не є така мала, як про це думають. На Формозі є коло 600.000 війська. Навіть відкидаючи з того числа половину, як людей старших, — маємо все ще 300.000 доброго війська. До того ж в разі війни можна буде змобілізувати 10 відсотків людности, тобто 800.000. Разом з попередніми це дасть 1,100.000 війська.

ЗДА і Англія повинні в якнайскоршому часі перевести ревізію своїх основних цілей і практичного їх реалізування, покинувши ідеї мирного співіснування та здержування і заступивши їх ідеєю змагання. ЗДА повинні переконати Англію, що її хитка і нерішуча політика не врятує Гонґ Конґу, який є лише дрібною справою у важливій грі.

Думки і погляди К. Ц. Ву — переповіли деякі американські щоденники, які підкреслили цікаве явище. На протязі короткого часу, тобто не цілого тижня по інтерв'ю, сповнилися вже дві ним заповіджені події: совєтський представник в Раді Безпеки натаврував ЗДА як напасника і зажадав, щоб вони покинули Формозу, а за день чи два після того член Найвищого Американського Суду, суддя Даґлес, заявився публічно за тим, щоб визнати червоний Китай, тобто за розв'язкою з двома Китаями.

Чи справдяться інші завбачення, які він навів у своєму інтерв'ю — покаже недалека майбутність.

Повідомлення УКК

в справі „української національности" в документах громадянства

В цій справі був проголошений у пресі Заклик Українського Конґресового Комітету.

Повідомляємо, що відповіді на цей Заклик треба висилати на таку адресу:

Ukrainian Congress Committee
of America
302 West 13th Street
New York 14, N. Y.

ПРИЗНАНО СТИПЕНДІЮ УНС В КАНАДІ

Український Народний Союз дає щорічно студентам україністики в Манітобському Університеті стипендію за найкращий поступ в українській мові. Стипендію за рік 1954-55 Університет признав студентці О. Негрич із Вінніпеґу.

ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ У БЕЛЬГІЙСЬКОМУ „ОРБІСІ"

Журнал лінгвістики „Орбіс", що виходить у Лювені, Бельгія, в третьому томі за 1954 рік помістив статті проф. Юрія Шереха-Шевальова з Колюмбійського Університету на теми історичної діялектології та проф. Яр. Рудницького з Манітобського Університету про українську мову в Канаді і його ж некролог про Василя Сімовича.

З наших буднів

ГОЛОС ВОПІЮЩОГО...

Звичайно, то я кряґу горною вороною і, як то кажуть, „вішаю собак" на нашу бідну еміґрацію. Але сьогодні відступаю від норми і беру еміґрацію в оборону.

Беру її в оборону перед тими пп. редакторами, що ганьблять її за те, що вона замало жертвенна, що тисне „зелені", купує „гавзи" і „кари" і не щедриться на народні цілі.

Шановні панове редактори і вступностатейники, — дозвольте сказати вам, що ваші закиди неслушні. А, якщо, навіть, слушні, то спрямовані на фальшиву адресу. Бо ці, що читають ваші статті, є, саме, ті праведні, що двигають на своїх плечах весь тягар національної жебранини.

Не знаю, чи знайдеться колись у нас такий геніяльний вчений, що зробив би статистику всіх наших болячок, драчок, вкладок, пожертв, визвольних фондів і тим подібної колекти... Ну, куди не підеш, куди не повернешся, всюди — дай, дай і дай! Дай на Пластприят, на Інвалідів, на Рідну Школу, на Дім Культури, на Радіопрограму, на Ювілейний Комітет, на будову пам'ятника, на цвяшок до прапора, на збірку „Діти дітям", на студентів, на професорів, на декілька університетів — і так у нескінченість!..

Що в нас, на еміґрації найкраще процвітає, то фабрикація патріотичних ґудзиків — маю на увазі різні-прерізні святкові відзнаки, які вам чіпляють щонеділі під церквою. Якщо хтось складає ці ґудзички, то колись привезе на Україну великий скарб. може і в кількох скринях. Та ґудзички ще не таке лихо, як цеголки! Від ґудзика і кводром відмахнешся, а один удар цеглою по вашій кишені коштує вас, принаймні, доляра!

Тут я і не пробую торкатись такої болючої рани, як вкладки до кількох десятків товариств, як збірки на партійні фонди, як всякі передплати й післяплати енциклопедій, книжок, журналів, як колекта на парафіяльні цілі...

А ви не повірите, коли я скажу, що є в нас люди, які з резиґнацією і стоїцизмом дають на все, навіть на визвольні фонди таких партій, з ідеологією яких їм не подорозі! Дав, мовляв, на один фонд, — чому не дати на другий?.. Зроблять ще один розкол?.. Ну, нехай, Бог з ними.

Інша річ, як ви мене спитаєте: скільки в нас таких людей, то я, звичайно, відповім: небагато. Навіть мало. Дуже мало. А тому, що їх так мало, то на їхні плечі валяться все нові і нові дрючки. А в додатку рідна преса лає їх за нежертвенність.

Є в нас ще друга категорія людей, теж, так би мовити, українці. Цю категорію я поділив би ще на дві підкатегорії: Перша — української преси взагалі не читає, отже й не читає закликів до жертвенности. Друга підкатегорія, хоч і читає, але вдає „варіята", що всякі заклики і відклики до неї не стосуються...

Та про обидві ці категорії не буду нині писати, бо сказав собі на вступі, що, цим разом, не вішатиму собак на еміґрацію...

Ікер.

Невже справді знайшли вірус пістряка?

Вашинґтон. — Медичний директор Адміністрації в справах ветеранів, д-р Вільям С. Мідлтон, на Сенатській Підкомісії Видатків заявив таке: „Д-р Людвік Ґросс з шпиталю для ветеранів у Бронксі, Ню Йорк, ізолював віруса, якого можна переносити з одних тварин на інші і який, правдоподібно, викликає деякі роди пістряка (рака) і недуги крови, так званої левкомії, що в дійсності є пістряком крови". Д-р Мідлтон заявив, що в цій справі треба ще дальших дослідів. Але якщо справдиться твердження д-ра Ґросса, то це буде найбільший крок у поборюванні пістряка. На цій сенатській підкомісії повідомлено, що лікарі, які працюють в шпиталях для ветеранів, знайшли спосіб переводити „безкровні операції" мозку при допомозі рентґенового апарату. Цей винахід належить д-рові Пітерові Ліндстромові, бувшому чоловікові фільмової зірки Інґрід Берман, що працює як оператор в ділянці мозку в шпиталі для ветеранів в Піттсбурґ, Па.

Василь Матіїв інформує американців про Україну і російських комуністів

Рарітан, Ню Джерзі. — Часопис „Сомерсет Мессенджер-Ґазетт" з 17 березня цього року надрукував довшу розмову свого співробітника з українцем Василем Матієвим, який шість років тому прибув до ЗДА і незабаром має дістати права американського громадянина. До цієї статті додано й світлину Матієва та Романа Олесницького, який брав також участь у цій розмові. Матіїв є головою УКК на округу Рарітан, а Олесницький — пресовим референтом цієї організації. В розмові Матіїв остерігав американців проти комуністичної загрози і оповідав про боротьбу УПА проти нацистської та большевицької агресії в Україні. „На мою думку, — сказав Матіїв, — американський народ мусить поборювати комунізм всюди, бо океан вже тепер не охороняє Америку від інвазії". При цьому він звернув увагу на комуністичну тактику — зсередини підривати країни вільного світу.

● 39-річний Сем С. Каніно відвідав свою жінку, щоб з нею замиритися. Але під час відвідин прийшло до суперечки, в якій він убив свою дружину. Суд присяжних визнав його винним в убивстві, за що загрожує кара довічної в'язниці. Але оборонець Каніна довів, що підсудний не діяв із розмислом, бо зброю, якою забив дружину, тримав у лівій руці (Каніно є манькутом). Суд зменшив йому кару на п'ять років тюрми.

● Новий король Непалу, Магендра, перенісся на 13 днів із свого палацу до шатра, де відбуватиме жалобу по своєму померлому в Швайцарії батькові. Увесь цей час він спатиме на соломі, і громадянам не вільно відвертати його уваги для інших справ. На знак жалоби в Непалі закрито всі кіна й державні установи. Всі чоловіки голять голови й ходять босі, або в полотняних (а не шкіряних) черевиках.

● Леґіслятура в Солт Лейк Ситі ухвалила законопроєкт про заборону продавати „камікси" і часописи, які їх друкують. Але губернатор Дж. Брейкен Лі поставив „вето" проти цього закону.

ЛІКУВАЛЬНЕ ЗІЛЛЯ

Якщо ви терпите від болю голови, крижів, не можете спати, маєте черевні забурення, відчуваєте нервозність і змучення, спричинені часовою недиспозицією, — вживайте

☐ **ZOLAX HERB No. 1.** — Це науково спрепарована мішанка старокрайових і домашньо-медичних зел. Чай цей усуває ґази, болі і завороти голови, поденервування і діє наче магічний середник — ним прочистите собі цілу Вашу систему. Пачка $1.00.

☐ **PECTORIAL HERB TEA No. 3.** Це спеціяльно препарована формула завдяки якій позбудетеся простуди, кашлю, болів горла, флеґми. Пачка $1.50.

☐ **RENZO HERB TEA No. 4.** Чудовий засіб для ослаблених нирок і міхура, болів у крижах викликаних ослабленням нирок. Пачка $1.50.

☐ **РУМЯНОК No. 5.** Імпортований лік широко відомий в Европі зі своєї лікувальної сили. Пачка $1.00.

☐ **ЛИПОВИЙ ЦВІТ No. 6.** — імпортований, відомий давно в Европі. Пачка $1.00.

☐ **М'ЯТА No. 7.** — імпортована. Легкий чай на травлення. Приємний смак і запах. Пачка $1.00.

☐ **ZOBERKA No. 8.** Це коріння, кора, насіння і квіти; застосовувана часто як приправка до вина й напитків. Служить до загострення апетиту і є чудовим напитком. $1.00 пачка.

Це найбільша українська крамниця лікувальних зел в Америці. Сотки різних зел на складі. Кожна пачка $1.00. Ми покриваємо поштову оплату. Список посилається безплатно. Замовляйте сьогодні.

WORLD HERB CO.
459 — 18th Ave., Newark 3. N. J.
(Corner Springfield Ave.)

П О Д Я К А

Складаємо щиру подяку Всім особам, що причинилися до влаштування буфету на наших вечерницях, дня 19-го лютого 1955 р., а особливо Паням зі Союзу Українок, відділ 28 в Нюарку, Н. Дж., за великий вклад праці та старань, без яких успіх цих же Вечерниць не був би запевнений.

Управа Української Студентської Громади в Нюарку.

Заки купите авто зайдіть до найбільшого представника CHEVROLET на Сході:

FOLEY CHEVROLET

957 BROAD STREET, NEWARK, N. J.

• Великий вибір вживаних гарантованих авт. •

Питайте або телефонуйте до:
PAUL HARNICK,
Mitchel 3-7300
який є одиноким українським продавцем на Сході ЗДА.
Говоріть або пишіть по-українськи.

DOORS OPEN 9 A.M. LOEW'S STATE B'WAY at 45th ST. — M-G-M's EXPLOSIVE DRAMA OF THE TEEN-AGE TERROR! "BLACKBOARD JUNGLE" starring GLENN FORD, ANNE FRANCIS · LOUIS CALHERN

Чудова, стара казка про Синдерелю, переказана в музиці, балеті і надзвичайних кольорах.

RADIO CITY MUSIC HALL — Showplace of the Nation — Rockefeller Center
"THE GLASS SLIPPER"
IN RADIANT COLOR STARRING
LESLIE CARON · MICHAEL WILDING
AN M-G-M PICTURE
and THE MUSIC HALL'S GREAT EASTER STAGE SHOW

TEMPO GIFT PARCELS

ПАКУНКИ-ДАРУНКИ
ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ

З ОПЛАЧЕНИМ ТУТ МИТОМ.

Харчі, новий й уживаний одяг та ліки
TEMPO GIFT PARCELS CO.
100 West 72nd Street, New York 23, N. Y.
Скора обслуга. SChuyler 4-9100. Ґарантія доставн.

Неділя і Понеділок

Імпозантний фільм
„Samson & Delilah"
Вхід 12-4 попол. 30¢
AMERICAN THEATRE
3rd St., bet. Ave. B & C, N.Y.

ЧУДОВІ ПРИЙНЯТТЯ!

Ввічливий персонал Beekman Tower влаштовує з успіхом всякі прийняття. Найкращі потрави, особлива обслуга, прекрасні умови на весілля, бенкети, забави, прийняття й інше згідно з Вашим бажанням. Все по дуже уміркованих цінах.

BEEKMAN TOWER hotel
on exclusive Beekman Hill
East 49th St. at 1st Ave., New York
Banquet Dept. EL 5-7300

ПРО НЕВРАЛГІЧНІ БОЛІ й терпіння мускулів

Якщо ви терпіли колись на страшні невральгічні болі, які вертять і рвуть вас; якщо ви напів божевільні від нещасних болів мускулів; якщо ви дали би все, щоб дістати поміч проти тих болів і мук, які роблять вас калікою, — то поцікавтеся і послухайте дещо про лік АНТРО.

Лікарські звідомлення вказують, що та чудесна назва швидко облегшує болі від різних невралгічних недуг, як запалення зв'язок між мускулами, плечей, рук і ніг, або від понатягаиних мускулів. Користувачі захоплено висловлюються про знамениту поміч, яку вони дістали інколи від першого невеликого дозування.

Не терпіть даром другий день тортурів, тільки спробуйте АНТРО. Можете легко дістати цей лік поштою, написавши до **KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y.** Щоб мати певність, напишіть своє прізвище й адресу друкованим письмом на обороті коверти. Ви одержите відворотною поштою звичайно $6.00 порцію, тільки за $5.00 плюс 63¢ оплата COD. Заплатите листоноші при одержанні посилки. Зробіть це тепер поки можете ще дістати АНТРО.

Ім'я ....
Адреса ....
Місто .... Стейт ....

ФУТРА

на замовлення різного рода.
ВІДБІР І ДОСТАВА НА ПЕРЕХОВУВАННЯ.
FUR STORAGE

J. Wujkiw, Inc.
Manufacturing FURRIER
111 E. 7th ST., N. Y. 9, N. Y.
Tel.: SPring 7-8710

ВЕЛИКИЙ ВИПРОДАЖ ЗИМОВИХ РЕЧЕЙ!

DUNLEY HAT SHOP

14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул., між 2-3 Евеню)

має на складі великий вибір зимових **КАПЕЛЮХІВ** від $3.99 та більше. Маємо також великий вибір фільцових велюрових капелюхів найкращої якости в різних кольорах і найновіших фасонах власного виробу. Кожний капелюх ґарантований. Куплений в нас капелюх чистимо фабричною методою. Пригадуємо, що у нашому відділі **МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ** першої якости різнородні сорочки, знаної марки **"JAYSON"** від $1.99 вгору. Всі сорочки ґарантовані в пранні. У великому виборі також: дощевики, парасолі, імпортовані светери, краватки, шкарпетки, паски, шалики й інші речі. — Повідомляємо, що маємо також відділ **ХЛОПЯЧОГО ОДЯГУ**, як хлопячі сорочки, спідне білля, скарпитки й інше.

Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи. — Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, станція WHOM.

Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.

DUNLEY HAT SHOP

14 SAINT MARK'S PLACE (East 8th St. Bet. 2-3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

EVergreen 3-4450

FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices In Effect
MAPLE
Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminouh
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федько Куддак

● BUSINESS OPPORTUNITY ●

З УВАГИ НА НЕДУГУ ПАРТНЕРА

продається скоро діючий **РЕСТОРАН** за 600 дол. Ресторан в укр.-рос. дільниці, понад 25 р. на тім самім місці, бл. правосл. церкви. Ідеальне для подружжя, або спільників. Інформації від год. 12—8 веч. цілий тиждень:
AL. 4-7008, N. Y.

ПОТРІБНО СПІЛЬНИКА
for general contracting and building line in L. I. & N. Y. vicinity.
Мусить знати столярство або будову цеглою, охочий працювати. Готівки потрібно $2,500.00.
Голоситись до:
Box M-22, Room 830
11 West 42nd St., New York City

БАРА І ҐРІЛ
Повне влаштування. Добре поставлено, доб. положення. Можна поліпшити умов. життя. Власник продає по дуже умір. ціні. Українська клієнтеля. Огляньте бизнес при Corner 12th Street & Ave. B, New York City.

САЛЬОН КРАСИ
Повне і модер. влаштування Екстра великий склеп. Провадиться 6 років. Добре положення. Помір. рент. Винайм. Можна добре влаштуватися. Власник продає цей гарний бизнес тільки за $2,200. Зайдіть до власн.:
1444 Williamsbridge Rd., Bronx
Phone: TA 2-9571

● FARMS FOR SALE ●

CENTRAL N. Y. STATE AREA
225 акрова фарма, в'їздова стодола, 2 доми, $14,500. 105 акр. 100 ft. стайня, гар. дім, цілість $30,000. Багато інших! Пошіть за подробицями. Boggs Real Estate, Verona, N. Y.
Phone Oneida 1803

80-АКР. ФАРМА
9-кімн. дім, лазничка, огрівання, стайня з 12 переділ, сайло, інші будинки. Потік.
C. M. DE PEW,
Rhinebeck, N. Y. — Tel. 2

15-акр. куряча й овочева фарма. Чудовий вид на озеро в околиці озер. Модерний 14-кімн. дім, добре діючий бизн. дім, 3,500 носних курей, повне влаштування. Порозумітися з власником.
Mr. and Mrs. G. Schaeffer,
Valois, New York.

● REAL ESTATE ●

ITHACA — ELMIRA AREA
Сільський будинок, 4 спальні, 3/4 акр. кілька кроків до шкіл, склепів, церков. Автобуси до Elmira-Ithaca. Олив. пар. огрівання. Великий ґараж, робітня, від. заля. Всі будинки в доск. стані. Продаж зі стратою за $17,500, що є 1/3 вартости. Пишіть: Box M-1, Rm. 830, 11 West 42nd Street, New York, N. Y.

ПРОДАЄТЬСЯ
в гарному районі Бронксу 2 родинний мурований дім з садом за $14,500, треба готівки $2,500. Продається також мурований дім на 9 мешкань. Мешкання модернізовані. Є нові газові печі й елекричні холодільники. Ціна $19,500, готівки $8,000. Добрий дохід. Дзвонити до 10 зрання і 7-9 вечора:
AU 1-0194

710 Clark St., off St. George Ave. Оглядати в суб. і неділю 2-5 p.m. Будете направду здивовані, коли побачите 4-кімн. бонґало спеціяльної величини кімнати. Поширене піддашшя, дерев'яні шінґлі, олив. огрівання на воду, пластеровані стіни,ках. лазничка, в спальнях засувні двері шаф, багато особливостей. Тільки $14,500. Roy Lasher, Builder, 914 Pennington St., Elizabeth, N.J.
ELizabeth 2-3102

EAST BRUNSWICK
1½ річ. frame дім, кухня, їдальня, 2 спальні, вітальня. Викін. пивниця, піддашшя на 2 вел. кімнати. Алюм. комб. вікна й двері, 100% відокремлений. Ґараж, город. Власник в Клівленд, мусить продати. 4½% G.I. мортґедж. Ціна 13,500 firm. — 61 Merrill Ave., South River, N. J. (Lois Park Section). — So. River 6-4289W (Principals).

● MISCELLANEOUS ●

48 ПАР NCBA реєстрованих ШЕНШИЛЬ,
$250 пара; 5 пар $1,000. Пишіть, телефонуйте, зайдіть Royalty Chinchilla Ranch, U. S. 202 and 206, Bedminster, N. J.; PEapack 8-0431W.

FURNITURE REFINISHED
ВЕЛИКА МОДЕРНА КРАМНИЦЯ
45-річний досвід.
Вся праця ґарантована.
Даром кошторися.
Cummings, HA 4-8147
3739 — 58 St., Woodside, L. I.

THE HEMLOCKS ЛІКАРНЯ
Все нове й модерне. Положена при Passaic Ave., Florham Park, N. J. Директор заряду на місці. Обслуга всіх недуг. Вибір меню. На бажання священик. Персональні умови щодо прийняття CHatham 4-7759.

ВІДІЗОЛЮВАННЯ ДОМУ
Телефонуйте за безплатним кошторисом і подайте ім'я сусіда, якого дім ми мали б відділити. Хочемо, щоб Ви були вдоволені.
Richmond Home Insulation
Phone GI 7-5827 (Est. 1937)

HI-HAT CATERERS
180 W. 54 St., Bayonne, N. J.
Прийняття на різні нагоди,
• в кожнім домі • в кожній залі • в the Hi-Hat
Даром паркування
Даром залі
За інформаціями телефон.
HE 6-2187 — FE 9-1671

ЕКСПЕРТ фахівець НАПРАВИ всіх родів АВТ.
KIERAN & WICKERT MOTORS
340 Bay St., Staten Island, N. Y.
SA 7-7619

DR. ANNA MESSING
ЛІКАР З ВАРШАВИ
Косметика, лікарське усунення всіх вад цери, зайвого волосся, зморщок. "Facial Uplift" без операції.
Приймає після умови.
Телеф.: PLaza 7-1282
130 West 57 St. New York City

STADIUM Service Station

1990 Jerome Ave.
cor. 179 St. 1 bl. n. Tremont Ave.
24 Hour Service
Смарування • Направи.
Миття авт • Надання полиску.
TR. 2-9075

ЧИ ПОТРЕБУЄТЕ ОЛИВИ ДО ОГРІВАННЯ?

Якщо Ви потребуєте оливи до огрівання, телефонуйте до нашого бюра, а ми для Вашої вигоди доставимо Вам повний танк до дому. Ми доставляємо швидко в кожну погоду. Найліпше огрівання за найменші гроші.

Agents for Delco Oil Burners.
Call DElaware 3-2820
McConnel
COAL — FUEL OIL Co.
Serving Hudson County 50 Yrs.
87 Van Horne St., J. C.

R. DRZALA

77 EAST 7th STREET,
New York, N. Y.
Накривала на меблі, драперії, оббивання меблів, тапіцерування та направи.
GR. 7-1800

НА ЧАСІ: ПРОЧИТАЙТЕ!
Ялта, царський палац, де відбувалась Конференція Рузвелта-Черчіля-Сталіна, — історичні місця так цікаво описані у повісті:

„СЕЛЯНСЬКА САНАТОРІЯ"
О. ЗВИЧАЙНОЇ.
Ціна $1.65
Одержано кілька примірників.
Замовляти:
"S V O B O D A",
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

● REAL ESTATE ●

ФАРМИ! ФАРМИ!

• Подаємо до загального відома, що з огляду на велике зацікавлення у купівлі фарм українськими новоприбулими до ЗДА емігрантами, наша аґенція доложила всіх зусиль, щоб дістати якнайбільше добрих фарм і сьогодні ми пропонуємо до продажі понад 100 фарм в ціні, починаючи від $3,000 до $70,000.

• Якщо, ВИ зацікавлені у купівлі фарми та хотіли б збільшити нову українську фармерську колонію, яка складається на сьогодні з 29 родин, то просимо писати по інформації в цій справі на адресу:

VIC'S FARM AGENCY,
113 W. Division St., Neillsville, Wisconsin.
Листи писати в українській мові.

● MISCELLANEOUS ●

КУПУЙТЕ ПО ФАБРИЧНИХ ЦІНАХ!

3-Channel
ЩІЛЬНО ДОПАСОВАНІ
Алюмінійові
КОМБІНОВАНІ ОХОРОННІ І СІТКОВІ
ВІКНА

КУПУЙТЕ ТЕПЕР!
Початок сплати в листопаді.

СПЕЦІЯЛЬНО В БЕРЕЗНІ

Охоронні засувні рами на вікна — 1x3	$11.95
Потрійні внутрішні щільні охор. вікна	11.95
Алюмінійові комбіновані охор. двері	39.95
Алюмінійові жалюзі двері	74.95
Фіброві скляні дашки над двері	27.95
Жалюзі	20% від списку

ARmory 4-7640

DIAMOND PRODUCTS, Inc.
545 UNION BLVD TOTOWA BORO, N. J.

!АНГЛІЙСЬКОЇ БУДОВИ FORD!

★ ★ ★

! AUSTIN HEALY !
!! NEW VOLKS WAGEN !!

ВСІ ЦІ МОДЕЛІ Є У НАШОГО УПОВНОВАЖЕНОГО ПРОДАВЦЯ

W. O. TAYLOR MOTOR SALES
149 5t AVENUE, PATERSON, NEW JERSEY
Tel.: AR. 4-9020

СПЕЦІЯЛЬНА ВЕСНЯНА ВИПРОДАЖ

'48 Pontiac 4 dr. Hdra.	$ 300.00
'50 Stude. Champ. 4 dr. Overdr.	$ 495.00
'51 Buick Spec. Hd. Top — Dyna	1095.00
'52 Ford-Victoria — Fd. Automatic	1195.00
'52 Chev. Del., 4 dr.	900.00
'53 Stude. Landcruiser — Automat.	1250.00
'53 Stude. Hd. Top — Auto	1395.00
'54 Stude. — Comm., 4 dr. Overdr., low milage	1595.00

З всіми прирядами — повна ґарантія.

ARC MOTORS
AUTHORIZED STUDEBAKER DEALER
Інші добрі авта до набуття.
BROADWAY and 215th ST., NYC. — LO 9-3800
Відрито вечорами до 9 — в суботи до 6 год.

Це оголошення не є пропозицією продажі чогось з оцих вартостей.

ЦЮ ПРОПОЗИЦІЮ ПІДДАЄМО ПІД УВАГУ ТІЛЬКИ ІНФОРМАТИВНИМ ОБІЖНИКОМ.

НОВЕ ВИДАННЯ. FEBRUARY 10, 1955

1,200,000 уділів

GATLING MINING AND DEVELOPMENT CO., Inc.

ЗВИЧАЙНІ АКЦІЇ
(Рівновартісні 25¢ за уділ)

ЦІНА 25¢ ЗА УДІЛ

Щоб одержати інформативний обіжник вишліть поштою понижчий купон.

Gatling Mining and Development Co., Inc.
115 Albany Street,
New Brunswick, N. J.

Панове: Без зобов'язань, прошу вислати мені примірник інформативного обіжника.

Ім'я ....
Адреса ....
Місто .... Стейт ....

Заробіть гроші вдома.
ПЛЕКАЙТЕ ШЕНШИЛІ
N.C.B.A. реєстровані — расові. В нас переповнені місця, тому з огляду на місце продаємо гарні пари по спеціяльних цінах.
SOUND VIEW RANCH
129 East Dover Street
Valley Stream, Long Island
Tel.: Tilden 4-6896

WAYSIDE, лікарня при 10 акр. землі, Mendham, Route No. 24, власність і під зарядом реєстрованих піклувальниць. Ввесь персонал це — кваліфіковані мед-сестри, з практикою та спеціяльні піклувальниці до діст. Місце для реконвалесцентів і старших пацієнтів. Запрошуємо оглянути. Mendham. N.J. 3-0168.

ОГРІВАЙТЕ ТЕПЕР ГАЗОМ
Інсталюємо в одному дні.
GENERAL PLUMBING
J. Wiegel Co.
PRescott (N.J.) 7-0611
(Established 1916)

ПЕРЕПРОВАДЖУВАННЯ
місцеве і на дальшу віддаль.
По знижених цінах
Return Load System
Обслуга солідна, швидка, обережна.
Wm. A. MORRIS, INC.
88 Barkes St., Staten Island 10
Phone GI 2-3600 or GI 2-3601

● РОЗШУКИ ●

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО РОЗШУКІВ
149 Imson Street
Buffalo 10, New York, U.S.A.
переводить розшуки за пропавшими під час всесвітніх воєн. Голоситься негайно! Ваші рідні і друзі шукають за Вами!

ВАСИЛЬ ПИРІГ зі села Вережниця Корол., повіт Жидачів, пошукує брата **СТЕФАНА ПИРІГ**, який працював у Німеччині, Гелзенкірхен Горст, Вераістрістрасе No. 18., Вестфален. Писати на адресу:
WASYL PYRIH
363 Part Street
Holyoke, Mass.

● КНИЖКИ ●

ВИЙШЛА З ДРУКУ
В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА
Істор. повість з часів першої світової війни.
349 сторін, розмір 9x6.
Ціна 2 дол. 50 ц. з пересил.
Більші замовлення з опустом по угоді. Оплата чеками не буде прийнята. Замовляти у:
ALEXANDER LUHOWY
9614 - 106 A Ave.
Edmonton, Alta., Canada
70 комплектів журналу
УКРАЇНСЬКА РОДИНА,
випродується по 1. дол.

КАРТКИ НА РІЗНІ НАГОДИ
в українському стилі.
12 штук за $1.00.
Висилає за попереднім надісланням належитости
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

Phone MA 7-1761
PETER S. MURIANKA
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
FUNERAL DIRECTOR
413 Fairmount Avenue
Philadelphia 23, Pa.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
• BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568